

מהו דתימא עובד כוכבים בהפקירא ניהא ליה –

We would have thought that a gentile prefers being unrestricted

OVERVIEW

The גמרא explained that the חידוש of רב הונא regarding a גר קטן וכו' is that it is a זכות for him, even though we may have thought that since ניהא ליה עבד בהפקירא, perhaps the גמרא is also עכו"ם קטן, and it is not a זכות for him to become a ישראל, therefore רב הונא teaches that since he is still a קטן who was not yet איסור, it is a זכות for him. questions and explains the basic assumption of the גמרא that עבד is certainly ליה ניהא בהפקירא.

anticipates a difficulty:

ואף על גב דרבנן פליגי ארבי מאיר בפרק קמא דגיטין¹ (דף יג,א ושם) -

And even though the רבנן argue on ר"מ in the first פרק of גיטין -

ולית להו טעמא דבהפקירא ניהא ליה² -

And they do not agree with ר"מ's reason of ליה ניהא בהפקירא, the רבנן maintain that it is a זכות for the עבד to become a (complete) Jew and the עבד is not ליה בהפקירא. How can the גמרא assume that perhaps ליה ניהא בהפקירא, since עכו"ם, when the עבד ודאי בהפקירא ניהא ליה, the whole foundation is false since even עבד is not ליה בהפקירא according to the רבנן!

responds:

הני מילי גבי עבד שאינו חושש בהפקירא³ שמפקיע עצמו מן השעבוד –

These words of the רבנן that עבד is not ליה ניהא בהפקירא is regarding only an עבד, for he is not concerned that he is losing his הפקירא since he is freeing himself from bondage; that it more important to him than the advantage of הפקירא (therefore the חכמים maintain ליה עבד –

אבל גבי עובד כוכבים שאינו משועבד ניהא ליה בהפקירא -

However regarding an (adult) עכו"ם who is not in bondage, he is ליה ניהא

¹ The משנה there (on יב,ב) cites a מחלוקת between ר"מ ורבנן in a case where a master gave a שליח to give it to his עבד (in order to free him). ר"מ maintains that until the שליח hands over the שטר שחרור to the עבד, the master can change his mind and revoke the שטר שחרור, since according to ר"מ it is (somewhat of) a detriment for an עבד to become free (since he may prefer the uninhibited lifestyle of the עבד, for ליה ניהא בהפקירא) and אין חבין לאדם אלא (עבד בהפקירא ניהא ליה). However the רבנן maintain that it is a זכות for the עבד to be free and since זכין לאדם שלא בפניו, as soon as the שליח receives the שטר שחרור on behalf of the עבד he is זוכה the שחרור for the עבד and the master can no longer retract the שחרור.

² According to the רבנן what is the חידוש of ר"ה since there is no concept of ליה ניהא בהפקירא.

³ The עבד may indeed be ליה ניהא בהפקירא (this is what the גמרא may mean when it states ליה ניהא בהפקירא [even according to the רבנן]; see (however מהרש"ל and) זרע יצחק); however the freedom from bondage supersedes any advantage of הפקירא.

– (רבנן even according to the **בהפקירא**)

עכו"ם (ועבד) בהפקירא ניהא ליה also agree that the רבנן supports his view that the תוספות

וכן נראה⁴ דאי לא תימא הכי היכי מייתי סייעתא מההוא דגיורת⁵ -

And indeed it seems so that the רבנן also maintain ניהא ליה, **for if you will not say so**, but rather maintain that only ר"מ rules ליה (עכו"ם) but not the רבנן, **how does the גמרא bring proof** to the ruling of ר"ה (that it is a זכות for the גר קטן) **from that** of ברייתא -

דלמא רבנן היא⁶ דאפילו בגדול לית להו בהפקירא ניהא ליה:

Perhaps that ברייתא is according to the רבנן who maintain that even by an adult **there is no** ליה **בהפקירא ניהא** (עבד).

SUMMARY

All agree to the concept of ליה בהפקירא ניהא; except that the רבנן maintain that by an עבד this is overshadowed by his desire to be free.

THINKING IT OVER

Would it be more appropriate for the ד"ה of this תוספות to be, 'דהא קי"ל דעבד ודאי, תוספות of ר"ה; why yes and why no?⁷

⁴ The חידוש of ר"ה is even according to the רבנן.

⁵ The גמרא (seemingly) wants to prove that there is a novelty in the ruling of ר"ה that there is a difference between an adult עכו"ם (who is ליה בהפקירא ניהא) and an עכו"ם קטן (for whom it is a זכות). The גמרא cites a ברייתא which discusses a גיורת less than three years old. Initially the גמרא assumed that this is possible only if we maintain ע"ד מטבילין אותה since it is a זכות for her.

⁶ One could then argue that according to the רבנן (who may be the authors of the ברייתא הגיורת וכו') there is no חידוש in the ruling of ר"ה since there is no ליה בהפקירא ניהא, and according to ר"מ (who maintains ליה בהפקירא ניהא) perhaps even an גוי קטן is also ליה בהפקירא ניהא and disagrees with the ruling of ר"ה. However if we maintain that even the רבנן agree that ליה בהפקירא ניהא, then there is a חידוש that by a קטן it is a זכות.

⁷ See פרדס יצחק אות קסה.